

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд към

Катедра „Живопис“

на

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

Докторант: Величко Александров Раклеов

Тема: „Образът на майката в творчеството на седем български художници:
Иван Мърквичка, Елена Карамихайлова, Никола Маринов, Владимир
Димитров – Майстора, Иван Милев, Васил Стоилов и Иван Ненов“

Научен ръководител: проф. Божидар Стоянов Бояджиев

Рецензент: проф. д-р Борис Сергинов

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд на Величко Александров Раклеов представлява мащабно и задълбочено изследване, обхващащо 315 страници, от които 195 страници текстова част и 120 страници графичен и документален материал. Изследването проследява образа на майката в българската живопис в продължение на сто години (от 1880-те до 1980-те), анализирайки как този универсален символ се интерпретира в творчеството на седем значими художници.

Трудът притежава научна и културна стойност, тъй като интегрира различни методологически подходи – иконографски, стилни, семиотични и

културологичен анализ – в опит да разкрие как образът на майката функционира като художествен, философски и социокултурен знак.

Въведение

Въведението ясно очертава обекта и предмета на изследването, като предлага концептуален модел за разбирането на майчинството като културен феномен. Авторът разглежда майката от една страна като сюжет, но от друга страна и като многопластов символ – архетип, който съчетава личното и универсалното, традиционното и модерното, интимното и общественото.

Раклеов подхожда с аналитична прецизност, но и с емоционална ангажираност, разкривайки, че майчинският образ не е просто визуално представяне на майката като физически субект, а поле на художествено и философско тълкуване. В този контекст дисертацията не се ограничава в традиционните изкуствоведски анализи, а предлага херменевтична перспектива върху идеята за майчинството като естетически и духовен концепт.

Цели и задачи на изследването

Основната цел на дисертацията е да предложи интердисциплинарен и стилово-аналитичен прочит на образа на майката в българската живопис. За постигането на тази цел авторът си поставя няколко конкретни задачи:

Да анализира влиянието на личните и социалните фактори върху творческите интерпретации на майчинството.

- Да изследва ролята на европейските художествени традиции в еволюцията на майчиния образ в България.

- Да проследи връзката между образа на майката и българското народно изкуство.
- Да разкрие социално-историческите условия, формирали естетическите и идейни концепции за майчинството.
- Да очертае индивидуалните стилови особености на разглежданите художници и тяхното разбиране за майчинството като художествен проблем.

Структура и съдържание на труда

Дисертацията е изградена логично и убедително, като анализира творчеството на художниците в два основни дяла:

Първа глава: Представя интерпретациите на майчиния образ в творчеството на Иван Мърквичка, Елена Карамихайлова и Никола Маринов – художници с образование в чужбина.

Втора глава: Разглежда произведенията на Владимир Димитров – Майстора, Иван Милев, Васил Стоилов и Иван Ненов – автори, които формират своя художествен език в български контекст.

Заключението обобщава основните изводи и подчертава значението на темата за развитието на българското изобразително изкуство.

Тази структурна организация позволява паралелно сравнение на индивидуалните подходи на художниците и очертава еволюцията на майчинския образ в рамките на различни художествени епохи и стилове.

Методология

Авторът прилага интердисциплинарен подход, включващ:

Иконографски анализ, чрез който се проследява развитието на майчинския образ в контекста на традиционните художествени канони.

Стилистичен анализ, който изследва спецификите на изобразителните техники, композиционните решения и цветовата символика.

Семиотичен подход, разкриващ символичните значения на майчинството в различни културни и социални контексти.

Исторически анализ, който осветлява връзката между художественото представяне на майчинството и социално-политическите процеси в България.

Научни нововъведения и приноси

Дисертационният труд има значителна научна стойност и принос към българското изкуство. За първи път в българската художествена историография образът на майката се разглежда комплексно, като се съпоставят различни стилови направления и идейни подходи. Сред основните приноси на изследването са:

- Предлагането на първи цялостен анализ на майчиния образ в творчеството на седем ключови български художници.
- Разкриването на връзката между европейските художествени традиции и българската живопис по отношение на този образ.

- Изследването на народното изкуство като потенциален източник на символика и стилови особености в представянето на майчинството.
- Очертаването на социалните и културните фактори, които определят еволюцията на майчиния образ в българското изкуство.
- Сравнителният анализ на индивидуалните художествени езици, чрез който се разкриват специфичните подходи на всеки автор.

Заклучение

Дисертационният труд на Величко Александров Раклеов е пример за висок академичен стандарт, демонстриращ както теоретична задълбоченост, така и аналитична оригиналност. Авторът проявява прецизност в изследователската работа, убедителност в аргументацията и богатство в интерпретацията на художествения материал.

Изследването разкрива как майчинството в българската живопис надхвърля конкретния сюжет и се превръща в многозначен естетически и философски код. Дисертацията успешно синтезира класическите и модернистичните подходи към живописата, предлагайки нов поглед върху ролята на изкуството като форма на културна памет и духовно търсене.

С оглед на всичко изложено, препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на докторанта Величко Александров Раклеов образователната и научна степен „доктор“.

проф. д-р Борис Сергинов

Дата: 10.02.2025

